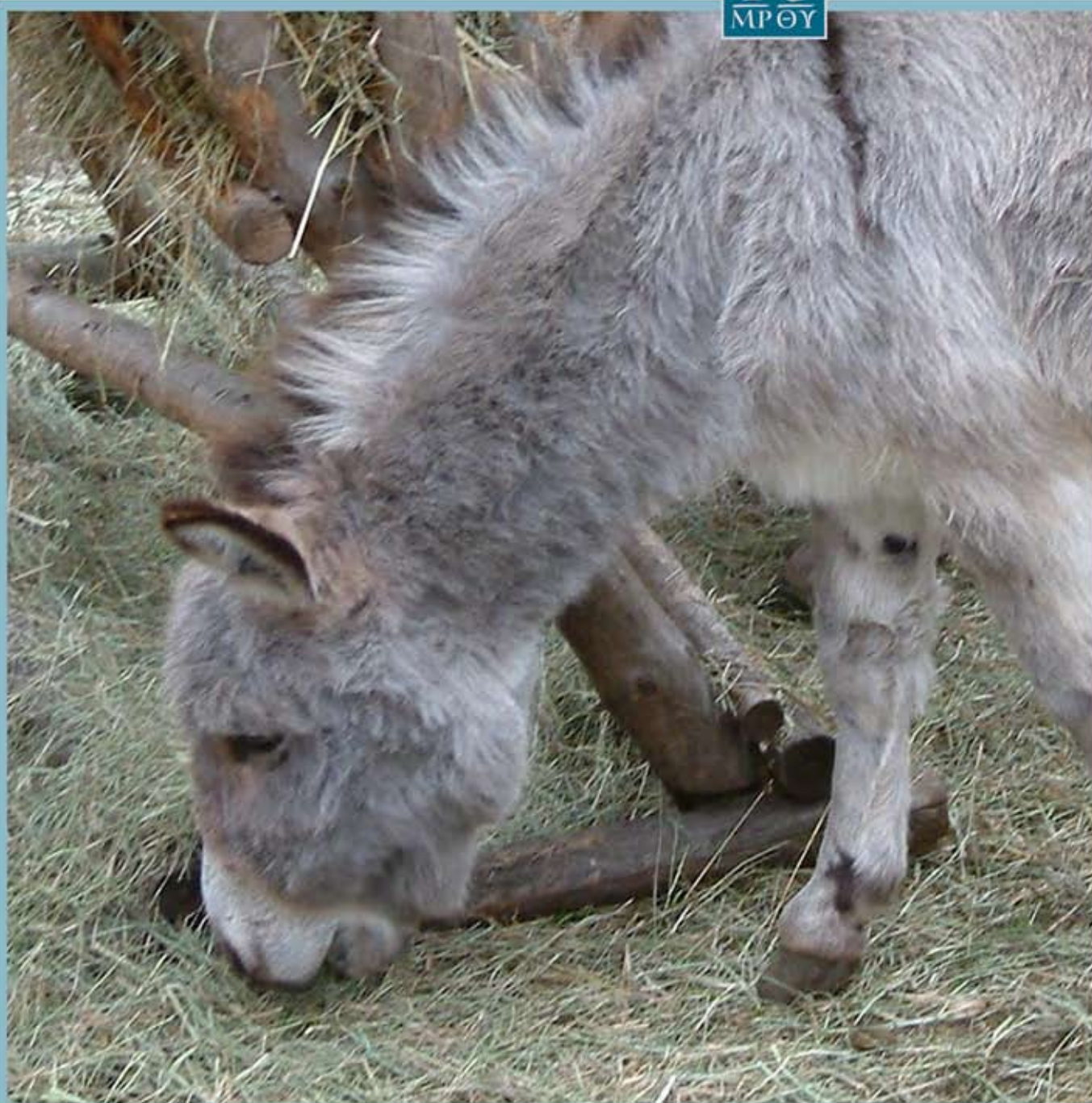


A szegedi piaristák lapja ■ 2010. december — VIII. évfolyam 10. szám

PIÁRFUTÁR



A JÁSZOL SZAMARA

a jószágot még ma
el kéne kezdeni

óh bennünk fénylő csillag
merj már megszületni

(P.S.)

Aldott karácsonyt kívánunk!
Szeretettel: Szegedi Piaristák



bolt.piarista.hu



Rajtad nyúlik!

Mézesgálinka

karácsonyi ünnepi koncert

A Mester Tanoda Alapítvány és a Dugonics Andráshoz Piarista Gimnázium szervezettel együtt
a Dugonics Andráshoz Piarista Gimnázium templomában (6724 Szeged, Balassi Sándor u. 14.)

2010. december 18-án 19 óráig

Kiemelt vendég:

Vízöntő
együttes

Hallás János, Boglárka, Árpád, Ádám, Zoltán, Béla, Péter, István, László, Károly, Sándor, János,
Ferenc, Gábor, István, János, Péter, Nándor, Tamás, György, Károly, János



Tudtad már?

MESTER MÓKÉNT TUDJ!

Ez a Mester Tanoda Tanulóinak és
Tanáraiknak szól, akik
a Mester Tanoda Tanulóinak és
Tanáraiknak szól, akik

MESTER TANODA

NÉPI KAMARA MŰHELYE

Ez a Mester Tanoda Tanulóinak és
Tanáraiknak szól, akik

A SZEPIPRESS jelenti

A hagyományokhoz híven a DÖK gyűjtést szervez a Nagykárolyban, (Románia területén) található Piarista Nővérek által fenntartott gyermekotthon valamint az idén átadott napköziotthon számára.

Szükségük van tisztálkodási szerekre, tankönyvekre, házi olvasmányokra, mindenféle iskolában használatos dologra (pl. tollak, színes ceruza, radír, rajzlap, zsírkréta, vízfesték, stb.). Az adományokat a DÖK-képviselők gyűjtik, leadási határidő: 2010. december 18.

A piarista iskolában december 19-én kezdődik a karácsonyi vakáció. A szünet utáni első tanítási nap: 2011. január 3.

Minden kedves Olvasónknak áldott karácsonyt és boldog új esztendőt kíván a Piár Futár szerkesztősége!

IMPRESSZUM

PIÁRFUTÁR

A szegedi piaristák lapja

Megjelenik havonta
Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003.

SZERKESZTŐ
Mészáros Ferenc

KORREKTÚRA
Mészárosné Szabó Tünde

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Férc Szemes Áron

SZERKESZTŐSÉG
6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
Tel: 62/549-090
Elektronikus levélcím:
piarfutar@szepi.hu

KIADÓ
Dugonics András Piarista Gimnázium
a Dugonics András Alapítvány támogatásával.
Számlaszám:
10402805-28012423-00000000

FELELŐS KIADÓ
Papp Attila

NYOMÁS
Planet Corp. Szolgáltató Kft.
6771 Szeged, Makai út 4.

Kizárólag belső terjesztésre.

Káptalani időszak

Folyósói beszélgetésekben elcsíphetitek mostanában a „káptalan” szót. Mit is jelent ez a kifejezés, és miért fontos a számunkra?

A „káptalan” a latin capitulum szó magyarosodott alakja. Történelemből emlékezhetünk rá, hogy a fogalom jelenti egyrészt az ún. társas káptalanokat – vagyis azokat a papi szerzetes-közösségeket, amelyek a középkorban többek között hiteleshelyi tevékenységet végeztek. Másrészt káptalannak nevezzük egy-egy püspöki székesegyház papi testületét (az ún. kanonokokat), akik egyben a püspök tanácsadó testületeként is működtek. Ez utóbbi a székeskáptalan.

A piarista rend szóhasználatában a káptalan szó a fentiektől eltérő jelentéssel bír. Ebben az értelemben a káptalan azt a hivatalos – négy ill. hat évente megrendezett – tanácskozást jelenti, amelyek feladata a szerzetesközösségek és a rendi intézmények helyzetének elemzése, illetve a következő időszak fejlődési irányainak kijelölése. Ez a hivatalos fórum választó, tisztújító funkcióval is bír.

A legfontosabb káptalan a rend életében az egyetemes káptalan. Hatévenként összegyűlnek néhány hétre a világ minden tájáról az egyes rendtartományok vezetői és képviselői, hogy a rend legfőbb elöljárójával (a generálissal) és tanácsával együtt értékeljék az egyetemes rend helyzetét, megfogalmazzák a következő időszak általános célkitűzéseit. Az egyetemes káptalanon történik az új generális megválasztása vagy a régi megerősítése újabb hat évre. Még egy harmadik hat éves ciklusra is meg lehet őt választani, de ahhoz már a káptalani tagok kétharmados többségű támogatása szükséges).

Négyévente kerül sor egy-egy nagyobb területi egység (rendtartomány) közösségeinek helyi káptalanjaira, illetve az adott egység közös tartományi káptalanjára.

A helyi káptalanokon a közösség (rendház) valamennyi fogadalmas tagja részt vehet – bár szavazati joga csak az örökfogadalmasoknak van. A helyi káptalan alapvetően az adott közösség saját helyzetének elemzését végzi el. Ugyancsak ekkor történik meg a tartományfőnöki tisztségre való jelöltállítás is. Egy-egy rendtag legfeljebb három jelöltet állíthat, rangsorolva. A jelöltek pontjait összesítve előáll egy rangsor. E szerint – a hat legtöbb pontot szerzett jelölt közül – választja meg a tartományi káptalan a következő négy évre a rendtartomány új elöljáróját vagy erősíti meg a régít újabb négy évre. Harmadik négy évre is megválasztható ugyanaz a személy, kétharmados többséggel.

A tartományi káptalan nagyobb létszámú tanácskozó, döntéshozó és választó fórum. Tagjainak fele hivatalból – vagyis viselt tisztségük okán – vesz részt ezen. Tisztségük miatt káptalani tagok a tartományfőnök és négy asszisztense, a helyi közösségek elöljárói (vagyis a házfőnökök) és a növendéknevelők. A hivatalból tagok mellé ugyanannyi választott tagot is küldenek a provin-

cia tagjai – ezek kiválasztása titkos szavazással a helyi káptalanokon történik. A tartományi káptalan a rendtartomány állapotának vizsgálatán túl a jövő tervezésével és az új tartományi vezetés megválasztásával foglalkozik.

A káptalani időszakban nem csak a szerzetesközösségek illetve a rendtartomány, hanem a rend egyes intézményei is hasonlóan fontos tanácskozásokat tartanak, ugyancsak helyzetelemző, vizsgálati célzattal. Ezeket a fórumokat – melyeken az intézmény munkatársai vesznek részt – intézményi káptalannak nevezzük. Ennek első fordulójára nálunk december 6-án került sor.

Czeglédi Zsolt SP

„Hogy valaki bölcs és okos emberré váljék az alacsonyabbfokú iskolákban, annak egyetlen útja, hogy az emberek szemében ostobának tűnjék fel, és hagyja magát irányítani mint egy csacsi. Igaz tanítás ez, de csak kevesen értik meg, mert ellene van az érzékeknek és az emberi bölcsességnek, éppen ezért követik olyan kevesen.”

Kalazanci Szent József

SZEPICENTRUM

Egy bizonyos idő után
akárhány karácsonyfát láthatsz,
mindig csak egyet látsz
s a többi látszat. (Gy.T.)

PIÁRFUTÁR



Az első lépés

Az utóbbi években kicsit irigykedve szemléltem a német testvériskolai kapcsolatunkat. Láttam a diákjaink izgatott és lelkes készülődését, akár mi fogadtunk onnan diákcsoportot, akár a mieink mentek látogatni.

Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy középiskolás diákként Amerikában élhettem és ott sajátíthattam el a nyelvet. Ez az egyik ok, ami miatt nagyon szeretném, hogy ti, piarista diákok az angol nyelvet is „megélhessétek” az eredeti környezetében. A másik ok az, hogy tanárságom sok éve alatt – bármennyire szerettem volna a tanórán is megjelentetni az „élő” nyelvet – rá kellett jönnöm, hogy nem ilyen egyszerű ez a dolog. Sokat segít, ha egy nyelvet nem (csak) a nyelvtani szabályok megtanulásával, hanem nyelvterületén megtapasztalva sajátíthatjuk el. Ehhez természetesen fontos a szókincs tanulása, s annak aktív használata.

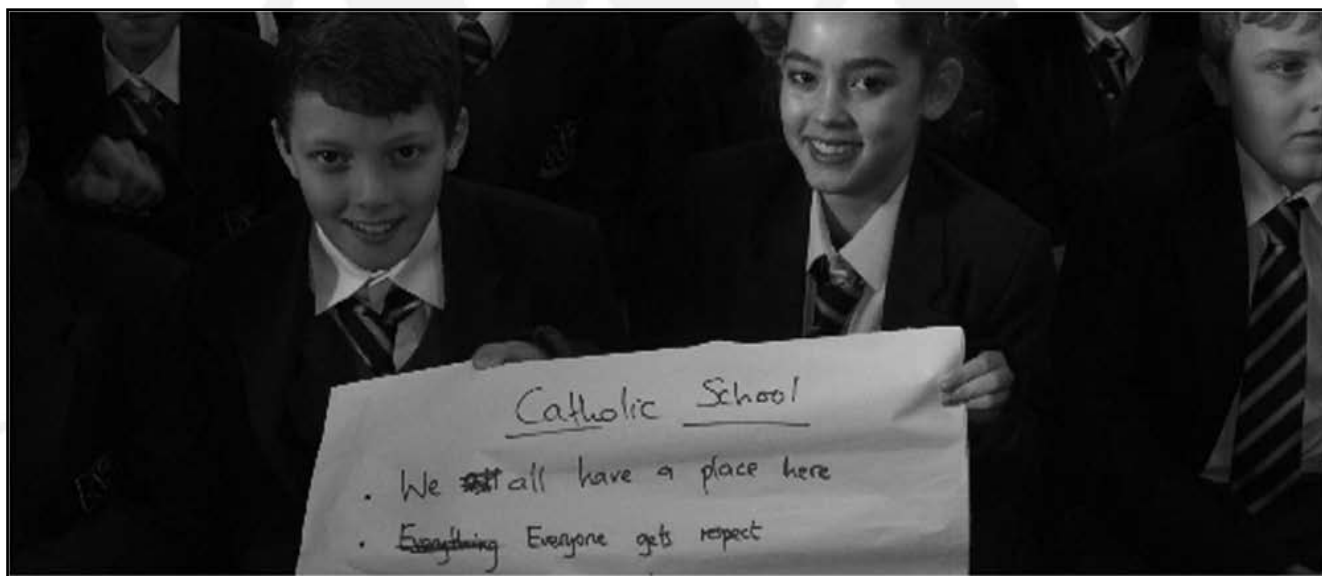


ket, amelyeket ti, illetve elődeitek énekeltetek lemezre. Ezekkel reprezentáltam iskolánkat. Az ottani igazgatóval, egyik helyettesével és a testvérkapcsolatokkal foglalkozó kollégákkal találkoztam Angliában néhány hete. Röviden bemutattam iskolánkat. Figyelmesen hallgattak, s örültek, hogy egy olyan lehetőség kínálkozik számukra, amelyben személyes kapcsolaton keresztül indulhat egy közös munka.

Ez volt az első lépés affelé, hogy egy testvérkapcsolat végre egy angliai iskolával is megvalósulhasson.

A munka még sok, ez nekünk, tanároknak is szép feladat, mert pályázatokon keresztül tudjuk leghatékonyabban segíteni a folyamatot.

A beszélgetés során említették, a földrajz és a hittan tantárgyakat mint lehetséges kapcsolódási pontokat. De bármilyen egyéb téma is összekötheti a két iskolát.



Sokat dolgoztam azon, hogy ellátogassak egy angliai katolikus középiskolába. Bath városában található a St Gregory's Catholic College, a környék egyetlen katolikus középiskolája, melyet már két éve volt szerencsém egy nyílt napjukon körbejárni. Már ekkor azon törtem a fejem, hogyan lehetne kapcsolatot létesíteni a két iskola között.

Egy színes, képekkel teli angol nyelvű prospektus készült hamarjában az iskolánkról, s igazgató úrtól kaptam hozzá zenei cd-

Kedves Diákjaink! Ti is sokat tehettek azért, hogy ez a kapcsolat mielőbb létrejöhessen. Kérem, keressen meg az, aki kedvet érez arra, hogy emailen keresztül új barátokra tegyen szert. Jó érzés úttörőként Anglia felé nyitni, hiszen ott nincsenek piarista iskolák. Ezzel is hozzájárulhattok egy új, izgalmas kalandhoz!

Kocsis András Balázsné Király Tünde Teréz

ST GREGORY'S CATHOLIC COLLEGE

<http://public.merlin.swgfl.org.uk/establishments/8004608/pages/default.aspx>

Dök-pályázat

Manapság már majdnem mindennek van logója, szimbóluma, címere. A DÖK-nek még nincs!!! Segíts te is, hogy ez ne maradjon így!

A feltételek nincsenek megszabva. A te képzelőerődre bízunk, persze a jó ízlés határain belül. Mérete hasonló legyen az iskola címeréhez. Elsősorban rajzokat, grafikákat vagy számítógépes munkákat várunk. Lehet színes vagy csak fekete-fehér.

A legügyesebb, legszebb munkát a DÖK kiválasztja és az alkotóját jutalomban részesíti.

A jövőben, ha meglátod ezt a címet, akkor már a DÖK fog eszedbe jutni róla.

A beadás határideje: 2011. január 07., péntek. A címet a szapidok@freemail.hu e-mail címre küldjétek el!

Mikulás

Idén december 5-én a vasárnapi szentmise után izgatott gyerekek siettek szüleik kezét fogva a díszterem felé. Türelmetlen siserehadat kellett féken tartani, míg megérkezett a Mikulás. Sok-sok szempár szegeződött a vendégre. A Mikulás sorolta a neveket, ajándékokat osztogatott és kinek-kinek mondott néhány kedves szót. A gyerekek közül a bátrabbak énekeltek, a többiek megígérték, hogy jövőre ők is fognak énekelni. Majd együtt énekelve kísérték az titkárságig: várták, mikor jön ki. De az ablakon kimászva eltűnt a szánjával a téli hidegben. Reméljük, jövőre megint eljön...



Irodalmi csapatverseny

Minden évben a patrocíniumi ünnepségsorozat keretében rendezik meg iskolánk magyar nyelv és irodalom munkaközössége az irodalmi csapatversenyt. Az évek óta a legrangosabb megméretkezésnek számító vetélkedő mára igazi preztízscsatának számít diákjaink között. Idei témája: Biblia az irodalomban. Íme az eredmények:

7-9. évfolyamon

1. (95,5 pont): 9. A/2. – *Pomázi Erik, Csenki Máté, Mészáros Dániel, Oltványi László, Kunstár Balázs, Mácsai Soma*
2. (72,5 pont): 9. A/1. – *Baki Attila, Csaba*

Norbert, Gyömbér Máté, Fülöp Imre, Sági Bence, Selmeci Bence

3. (70,5 pont): 9. B/1. – *Szekeres Tamás, Glaug Flórián, Bokor Dániel*

9-13. évfolyamon

1. (88,5 pont): 12. B – *Szabó Gergely, Palotás Károly, Molnár Vilmos, Halmai Pongrác, Zakar Máté*
2. (86 pont): 11. A/2. – *Novák Tamás, Szácsi Bátor, Kalocsai Tibor, Varró Péter, Kohl Norbert*
3. (80,5 pont): 13. B – *Finta Kolos, Sári Regő, Szellédi Áron, Farkas Gábor, Csonka Dániel, Sors Áron*

Adventi kórushangverseny

Templomunkat zsúfolásig megtöltő hallgatóság előtt tartotta meg december 8-án a Szeged Városi Kórus-egyesület szokásos adventi hangversenyt. Nem csak az érdeklődők, de a közreműködő kórusok nagy száma is örvendetes volt. Idén tizenegy énekkar vett részt a találkozón. A kétórás hangverseny igazi adventi, karácsonyváro hangulattal ajándékozta meg a hallgatót és az előadót. A műfaji sokrétűség színessé és változatossá tette az estet.

Nagyon bájos volt a Tiszaparti- és a Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskola műsora. Utóbbi 4. osztályosai Mikulás-sapkával a fejükön énekeltek karácsonyi dalaikat. Példás emberi és zenei összefogásról tanuskodott, hogy mindkét iskola műsorába egy-egy dal erejéig hangszerjátékkal, dalolással bekapcsolódtak a szülők, és az osztályban tanító tanárok is!

Iskolánk énekkara Kuzma Levente tanár úr vezetésével tisztán, bátran, stílusosan adta elő Bárdos kórusművét: „Ó dicsőült szép kincs...” És hosszú idő után megszületett énekkarunk vetélytársa: Rozgonyi Éva tanárnő konzista fiúkból megszervezte a Diapente Fiú Kórust. Műsoruk egyik érdekes darabja a kortárs zeneszerző Tóth Péter

műve, az O Magnum Misterium volt, melyhez gyönyörű fagott-kíséretet hallhattunk.

Az adventi hangversenyeiktörténetében először került sor egy jelentős műfaji áttöresre: a River Sing Acapella együttes három spirituálé-feldolgozást énekelt hatalmas sikerrel, alkalmanként a ritmus tapsolásába a közönséget is bevonva.

Nem lehet feladatunk mindegyik kórus méltatása, de még néhányat had említsék: a Canticum Novum Kamarakórus, az Argentus Vegyeskar – mindkettő Kovács Gábor irányításával, a Lassus Énekegyüttes – Varjasi Gyula vezetésével, és a Szegedi Egyetemi Énekkar – Kohlmann Péter és Száz Krisztina vezényletével. Az est folyamán énekelt műveikkel minden nemzetközi kórusversenyen megállták volna helyüket.

Az est megkapó hangulához nagyban hozzájárult az ilyenkor szokásos nyitó és záró összkari éneklés (kb. 180 énekes előadásában): Gebhardi Glória kánonja (Balogh Irén vezényletével) a maga ujjongó emelkedettségével, és az Ó gyönyörű szép titokzatos éj Bárdos kánon-feldolgozásában (e sorok írójának vezényletével) a maga gyengédségével, bensőségességével.

Lajos István



SZEPICENTRUM

Szalagavató bál 2010

Kedves első bál-
zós lányok és fiúk!
Tisztelt szülők,
kedves vendégeink!

Bálra gyűltünk össze,
mely évszázadok óta az
elegancia, a kellem, a jó
modor és etikett szino-
nimája. Ezzel kijelentjük
ugyan, hogy egy-egy
ilyen esemény némi kö-
töttséggel, odafigyelés-
sel jár, és előttetek már
nemzedékek fiataljai
átéltek hasonló, mégis
egészen sajátos voná-
sokkal is rendelkezik:

Miért különleges és egyedi tehát ez a
mai este?

Egyrészt ez nem egy bármikor újra át-



élték meg. (Ahogy két
éve ballagott osztályom
mondotta volt: „olyan fi-
úsan...”)

Másik különlegessége a
mai estének, hogy sza-
lagavató bálra érkeztünk.
A fiúk már tegnap
kitűzték, a lányok pedig
pár héten belül kitűzik a
szívük fölé azt a szalagot,
mely annak szimbóluma,
hogy bizony akármikor
is léptétek át iskoláitok
falait, végzősként vagy-
tok közöttünk. A szalag
nem csak egy dísz, hanem felelősség is.
Annak jele, hogy Ti vagytok most iskolá-
ink legidősebbjei, diáktársaitok számára
példa.

Harmadrészt a mai este sajátos varázsa

Kedves Lányok és Fiúk! Ragyogjatok te-
hát ezen a mai estén családjaitok, taná-
raitok örömeire, s kívánok Vlocskó Mihály
igazgató úrral együtt nektek és minden
egybegyűlt vendégünknek nagyon jó
szórakozást!

Isten éltesse benneteket!

*Papp Attila
igazgató*

Ldén november 20-án, szombaton tar-
tottuk a hagyományos szalagavató
bált. Mindannyian izgatottan vártuk
a napot, mert az ünneppel véget ért egy
fél éves időszak, amiben már megszo-
kottá vált az állandó hivatkozás a hétfői
táncpróbák fáradsálmaira, mint az el nem
készített házi feladatokat eredetire.



élhető táncos vigadalom, hanem az
első bál az életetekben. Legújabbban
nyolchónapos kislányom arcán látom
hétről hétre az örömet, amikor valami
újat fedez föl a világból. Elsőként meg-
tapasztalni valami pozitívát és ennek
örömét megélni tehát nagyon is emberi,
belénk oltott és teremtett valóság. En-
gedjétek magatokban szétáradni ennek
az örömnak az erejét! Persze most még
az izgalom is nagy, hiszen a táncok előtt
vagytok, melyhez hosszú hónapok pró-
bája vezetett el. Az első próba még laza
szerelésben, csetlő botló lépésekkel,
sok-sok nevetéssel indult, mára itt áll-
tok mosolyogva és sugárzóan. A lányok
már hosszú ideje készültek a megfelelő
frizura, smink és egyéb kiegészítők kiala-
kítására. Sokan talán már tavaly, mikor
még csak segítőként szaladgáltak tá-
lakkal, díszítésekkel, eldöntötték, milyen
ruhát szeretnének maguknak. A piarista
fiúk mindezt valószínűleg egyszerűbben

egészen egyszerűen abból fakad, hogy
rólatok szól. Nem családtagjaitok, ro-
konaitok, barátaitok báljának vendégei
vagytok, hanem ti vagytok a központ,
bálunk kedves ünnepeltjei!

A „jó öreg Shakespeare” szavaival indítom most el báli forgatagunkat:

„Ma ős szokás szerint
bált rendezünk,
S ahány vendég lesz,
mind jó emberünk.
Ha eljőnnél,
te lennél ott minálunk
Legszívesebben látott
jó barátunk.
Meglásd, házunknál,
hogy ragyog ma éjjel
Sok földön járó csillag
égi fényvel!”

Bár kezdetben reménytelennek látszott,
hogy osztályunk képes lesz valaha is
elsajátítani egy táncot, végül sikeresen
megtanultuk és bemutattuk a bécsi ke-
ringőt és a Charlestont – legalábbis erre
következtetek az elhalkuló zene után ki-
törő tapsból és ovációból.



A bálon zökkenőmente-
sen zajlott minden és ezt
nagyban köszönhetjük
azoknak, akik az idejüket
ránk szánták azért, hogy
ez az alkalom örök emlék
maradjon számunkra.
Ezúton szeretném meg-
köszönni segítőinknek
az áldozatos munkát,
amivel szebbé tették az
ünnepet.

Gábor Dávid 12.A

A Gyermekek mosolya (Karácsony újjáteremtő hatalma)

„... és egyszerre ott az egyetlen válasz karunkban:
a Gyermekek mosolya, amely elképeszt és lefegyverez.”
(Paul Claudel)

Értékmérő: a gyermeki lelkiület

Gyermekkorom karácsonyai személyiségem fundamentumához tartoznak. Minél több év suhan el fölöttem, annál fontosabb, hogy adventben visszatáljak karácsony titkához. Ha ez elmarad, beteljesedik rajtam Albert Einstein szava: „Aki a titokra nem tud néma ámulattal rácsodálkozni, az lelkileg halott.” - Karácsony tehát az élet ünnepe: egyrészt Jézus születésének napja, másrészt gyermeki lelkiületem újjászületésének lehetősége. Bár csak egyre komolyabban venném ezt!

George Bernanos megrázó, prófétai képet rajzol a gyermekiség elvesztésének tragédiájáról: „Gyermekségünk az égiekkel tart összeköttetést, tehát ez az ember szíve. Amikor valakiben a gyermeki lelkiület megfogyatkozik, az illetőt a fősvénység és a ravaszság megmérgezi, elpusztítja. Ha ez általánossá válik: földünk - szegény bolygónk -, kiszáradt, fehér csontvázakkal, koporsóként száguld az űrben.”

Fősvénység helyébe ajándékozás

Gyermekkoromban a megajándékozottság boldogságában éltem. Ha engedem szívem-lelkem megvénülni, ostoba módon a szerzés, a követelőzés, majd szép lassan a fősvénység útjára lépek, és így meghal bennem a szeretet. Ezt a torzulást tárja elénk a következő történet: Egy gyermek komiszkodására anyja így válaszolt: „Fiam, mivel ilyen vagy, nem szeretlek, így ma nem fürdetlek meg.” Mire a gyermek: „Nem érdekel, ha nem szeretsz, csak fürdess meg!” Rémisztő értékbillenés: „Csak az anyagi szolgáltatás, a fürdetés érdekel, a szeretet nem!”

Karácsony az ajándékozás ünnepe. Az ajándék az ajándékozót jelképezi. Üzenete ez: „Neked ajándékozom magam, mert fontos vagy számomra. Látod, ajándékom is tükrözi, hogy ismerem szíved vágyait, ezért kapod épp ezt tőlem. Nem vagy magányos, számíthatok rád.” Ha az ajándék mögül ez hiányzik, az ünnepek elmúltával - a becsapottság miatt -, szívünk üresebb, szánk keserűbb lesz.

Az ajándékozás értékére, művészetére Isten tanít meg, amikor karácsonykor a Betlehemi Gyermekben nem kevesebbet, mint önmagát ajándékozza nekünk. A betlehem jászla elé térdelve fogadást teszek: nem hamisítom meg szeretetemet. Nem spórolom ki magam kapcsolataimból.

Ravaszság helyébe áttetszőség

Gyermekkoromban az áttetszőség boldogságában éltem. Ha engedem szívem-lelkem megvénülni, ostoba módon a hamisság, a manipulálás, majd szép lassan a ravaszság útjára lépek, és így meghal bennem a szeretet. Ha elveszítem a gyermeki őszinteséget, lelkem mélyén tudván tudom, hogy becsapom a másikat. Többnek mutatom magam, mint amennyit valójában érek, és akik velem kapcsolatba lépnek, nem engem fogadnak el, nem engem szeretnek, hanem egy hamis illúziót. Látszatsikereim mögött a



kínzó szereteténél egyre elviselhetetlenebb lesz.

Karácsony a gyermeki áttetszőség ünnepe. Az ünnepi készülődésben, a szent gyónásban letelem bűneim terhét. Kitisztul értékrendem: Isten szívem és vesém vizsgálója. Kizárólag az ő véleménye hiteles, hogy valójában mit érek. Milyen komikus, hogy a látszatokat - az általam manipulált, tehát hamis -, emberi véleményeket sokszor oly fontosnak tartottam. Karácsonykor megszabadulok ettől a hamisságtól, ezentúl minden este gyermeki őszinteséggel értékelem az elmúlt napot.

Az áttetszőség értékére, művészetére Isten tanít meg. Igaz, hogy egyetlen szavával megteremtette a világmindenséget, de szívének rejtekében öröktől fogva az a gyöngéd szeretet él, amellyel a Gyermekek mosolyog rám a jászol szalmaágyából. Itt megtanulom: a hatalommal megszerzett rang nem töltheti be szívemet. Kapcsolataimban a föltétlen bizalommal, ráhagyatkozással, önmagam kiszolgáltatásával alapozom meg a minden félelemtől mentes, kölcsönös szeretetet.

Mogorvaság helyébe önfeledt játék és mosoly

Gyermekkoromban az önfeledt játék és mosoly boldogságában éltem. Ha engedem szívem-lelkem megvénülni, ostoba módon a fontoskodás, az okvetetlenkedés, majd szép lassan a mogorvaság útjára lépek, és így meghal bennem a szeretet. Szívembe kell vénsi a Daniel Keyes által megfogalmazott bölcsességet: „Ha kinevetnek, és te erre mogorvasággal válaszolsz, nem lesznek barátaid. Gyarlóságaidon tudj másokkal együtt kacagni!” - Hibáim, bűneim álcázása sokszor tragikomikus, és felemészt az energiát, amellyel könnyedén ki tudnám javítani azokat.

Karácsony az önfeledt játék és mosoly ünnepe. Ilyenkor a felnőttek arcáról is letörlődik a gond, a fontoskodás. Az édesapa oda-terdepel a kisvasúthoz, és annyira belefeledkezik a játékba, hogy csak felesége szavára engedi oda fiait a váltók és a szemaforok kezeléséhez. Karácsonykor megnyomorító görcsösségem feloldódhat, újra átélhetem a játék gyönyörűségét. - Remélhetőleg az ünnepek elmúltával életem Istentől megálmodott játékát is könnyedebben, vidámabban fogom játszani.

Az önfeledt játék és mosoly értékére, művészetére Isten tanít meg, csak legyen szemem meglátni a teremtett világ csodálatosságát! Amikor a zoltáros felteszi a kérdést, hogy Isten miért teremtett Leviathánt (tengeri szörnyet), a válasza ez: „Azért, hogy játszadozzék vele.” A Biblia tanúsága szerint Jézus, „az Örök Bölcsesség mindöröktől fogva ott Játszadozott” az Atya színe előtt (Péld. 8,31). A betlehem jászla előtt megsejtem a mennyország önfeledt boldogságát.

Összegzés: a gyermekeké a Mennyegek Országa

Ha a fősvénység, a ravaszság és a mogorvaság végérvényesen megnyomorít, már itt a földön a kárhozat kínjait élem át, és mindörökre ez lesz a sorsom. Kizárom magam abból az Országból, ahonnan „elképesztő és lefegyverző” mosolyával a Gyermekek érkezett hozzám, hogy szívem újjáteremtse.

Karácsony éjszakáján a jászol elé térdelve ezt kérem: „Jézusom, újítsd meg bennem a gyermeki lelkiületet! Gyógyítsd sebeimet, add vissza szívem-lelkem fiatalságát! Segíts, hogy a továbbiakban jobban őrizsem ezt a kincset! Halálom után pedig ajándékozz meg az angyalok önfeledt, túlradó boldogságával! Amen.”

Farkas István SP
www.piaristamovar.hu

KARÁCSONY

Karácsonyi desszert

TÓTH BÁLINT:
EGY KISFIÚ SZÜLETÉSÉRE

A lucfenyőn rigó fűtyült
a hegyen pásztorcsillag ült,
s három nagyfűlű csöpp számár
hátán jött a háromkirály.
A villamos szépen megállt,
a rendőr hármat szalutált,
néztük a furcsa menetet,
a kalauz is nevetett.
A buszról kucsmás, nagysubás
fehérszakállú vén juhász
zökkent le, nyakában a kos,
övében fényes rézfokos,
bojtárja báránykát hozott,
és senki nem csodálkozott:
– Induljunk – mondták –, emberek,
látni a boldog kisdedet.
A küszöbön egy angyal ült.
– Még nem lehet! – szólt, s elrepült.
Fénylett helye, míg visszazállt,
kaput, ajtót szélesre tárt,
s mentünk, hogy végre lássuk őt,
ki mindönk örömeire jött.
Testén fehérítő pólya volt,
jászol helyett csöpp ágya volt,
lehelte boci meg számár,
– álltunk, mint ki csodára vár –
s hogy felmutatta Mária,
sírt, akár más emberfia.

NAGY GÁSPÁR:
SE ÚT... SE FÉLELEM...
Adventi ének Rónay Lászlónak

Makacs szívünk
csak a reménynek
adja meg magát
bár tudván tudja
mily kockázatos ma
megint elindulni
Betlehem iránt.
Az úton végig katonák
tankoszlop aknazár...
és mennyi rágalom
szitok meg orv-halál
leselkedik most miránk
de ott az a csillag
riadt szívünkbe lát.
Mert ő is elindult egyszer
majd egy intésre megállt
a Hely fölött ragyogni
aztán már nincs tovább
se út... se félelem...
csak a szentséges éj ölen
dicsérni a végtelen csodát.

A konyhás nénik karácsonyi menü-
ajánlata

KRÉMES SÜTŐTÖK LEVES

Hozzávalók: 1 kg sütőtök, 3 db burgonya, 1 doboz tejszín, 1 fej vöröshagyma, olívaolaj, szerecsendió, bors, ételízesítő
a levesbetétéhez: 1 ek pirított tökmag, tökmagolaj, kéksajtdarabkák, pirított kenyér
Elkészítés: A sütőtököt és a burgonyát felkockázzuk, és annyi vízben, amennyi bőven ellepi, feltesszük főni. A vizet ételízesítővel fűszerezzük. A hagymát is felkockázzuk, és kis olajon megpirítjuk. Ha tök megfőtt, hozzáadjuk a hagymát, és leturmixoljuk. Hozzákeverjük a tejszínt, és felöntjük annyi vízzel, hogy kellemes, krémes állaga legyen, majd még egyszer felforraljuk. Tálaláskor meghintjük pirított tökmaggal, meglocsoljuk kevés tökmagolajjal, szórunk rá felkockázott pirított kenyeret és kéksajtmorzskákat.

AFRIKAI HARCSA FEHÉRBORBAN

Hozzávalók: 700g harcsafilé, 50 g liszt, 50 g olaj, 0,5 dl brandy, 1,5 dl száraz fehérbor, 50 g vöröshagyma, 1 csomag petrezselyemzöld, 120 g gomba, 2 gerezd fokhagyma, 40 g vaj, só, őrölt bors
Elkészítés: A halfilét szeletekre vágjuk, sózzuk, félretesszük. A vöröshagymát és a petrezselymet finomra vágjuk, a gombát lereszeljük, a fokhagymát szétzúzzuk. A vajat a liszt felével összegyúrjuk, és hűtőbe tesszük. A halszeleteket lisztbe mártjuk, mindkét oldalát felhevített zsíron elősütjük, majd tepsibe tesszük. A hagymát olajban üvegesre pirítjuk, hozzáadjuk a gombát, a petrezselymet, a fokhagymát. Sózzuk, borsozzuk, majd felöntjük a borral és a brandy-vel. Kiforraljuk, az elősütött halszeletekre öntjük, és lefedve, sütőben készre sütjük. A szeleteket óvatosan kivesszük a fűszeres léből, tála helyezzük, és melegen tartjuk. A levet a vajjal lisztel besűrítjük (a forró lébe apró golyókat formázva lassan adagoljuk), közben állandóan kevergetjük. A besűrített mártással a szeleteket bevonjuk. Párolt rizst, vagy bármilyen zöldséget adhatunk hozzá.

Szeretettel:
Bubori Lászlóné, Kónya Rozália,
Török Ferencné, Visnyeiné Kisistók Tünde

RAKOVSZKY ZSUZSA:
DECEMBER

Birtokba venni miért kívánjam
e meddő és sötét időt? E nyirkos és
villanyfények között imbolgó délutánban
kinek érzékei ne sejténék meg az év
legmélyebb pontját – a várakozás idejét,
az átmenetét? A közt vagy átjárót két ismeretlen
tér közt... A vonulást a kiszáradt medren át.
Az üzletek fölött, fenyőgallyak közé fűzötten
mezítelen villanyégők világolnak a ködben,
melynek sem centrumát, sem szilárd
partját nem érezni. Érzékeim is alacsony lángra
csavartan
égnek. Miért akarjam
lángba borítani e homályos téli órát,
az alkonyét? E szétfolyó időt, amely sem
vágját a szívnek, sem örömet az elmének, sem
elragadtatását
a léleknek nem ismeri? Szélbe vetetten
az ellenállás nélküli közegben
elúsznak tetteim. A hidon, a fekete víz felett,
ritkítva a ködöt, a sárga kandeláberek
lobbantják föl a szél testét. Ki mint folyóba fog
lépni a mi időnkbe, majd a sötétben
áradó, vízszagú szélben
érez először önmagára. Most
nincs tárgya még a vágynak. Várakozz...

VAS ISTVÁN:
FOLYTASSUK!

Folytassuk csak azért is
Találunk még vigaszra
Hány szeretet szikrázik
Hány hű gyertyácska hamvad
A túlevelű ágak
Között karácsonyolva
Hány gyertya csillagszóró
Utolsó lobbanását
Figyeljük évek óta
Mind fénylik a szemedben
Mert holtak közt az élőt
Hiábavaló keresni
A szeretet az út és
Az élet az igazság

PUSZTA SÁNDOR:
BENNÜNK FÉNYLŐ CSILLAG

sírásra görbült a szánk
amikor a legszebben akartunk énekelni
gyáva lett bennünk az öröm
ahogy boldogok akartunk lenni
induljunk szívünk dzsungelében
az embert megkeresni
a jóságot még ma
el kéne kezdeni
óh bennünk fénylő csillag
merj már megszületni

Nem időpont vagy időszak a karácsony, hanem lelkiállapot.
Békességben, jóakarattal és könyörületesen élni – ez a karácsony igazi szelleme.

Rónay György

A szamár meg az ökör



Angol kisváros, a középkor végén. Hosszú évtizedek óta minden karácsonyestén előadták csúrfájában Jézus születésének misztériumjátékát, egy réges-régen halott, ismeretlen költő művét. Egy erre a célra alakult konfraternitás. A hentes, a kovács, a kötélverő... egyszerű, jámbor polgárok, akik erre az estére átváltak ajándékvivő pásztorokká, Jézus-őrző Szent Józseffé vagy – magukra húzva a régi misztériumok nehéz jelmezeit – jászol előtt térdeplő, Isten fiát melengető alázatos ökörre és szamárrá.

De ezen a karácsonyon elmarad az előadás. A színészeknek nincs kinek játszaniuk; a jéghideg csűr üresen tátong. A színjátékosok tiszta hiténél erősebbnek bizonyult a rágalom, a botránkozás, a bűn és az emberi gyöngeség. Amikor Goodlack, a városka kevély kocsmárosa magával viszi a lányt, akinek a Szűzanya szerepét kellett volna játszania, s amikor sorra elszélednek a színészek is: úgy látszik, mindennek vége. Mindennek: a közép-kornak, a gyermeki hitnek, a misztériumjátékok korának és lelkének. Csak ketten maradnak a színen – André Obey nagy sikert ért darabjában, az Éjféli harangszóban: – Bradshaw, a robusztus kovács, a misztériumtársulat vezetője, és a lelkes kis Greene, az egyik a Jászol ökrének, a másik a Jászol szamarának jelmezében. S akkor, a magány hideg csöndjében megszólal, mintegy magához beszélve, Bradshaw, az „ökör”:

– 1405 óta most történik meg először, hogy nem adják elő a városban karácsony estéjén Jézus születését. Kilencvennégy esztendőn át játszották a misztériumot, apáról fiúra, kézzel kézre hagyományozva, és most vége... Elszakadt a szál. Kilencvennégy év: elszáll, eltűnik... Tudod, mi döbbsent meg a legjobban? Az, hogy az emberek nem is érzik, mikor szakad meg a szál. Föl kellene ordítaniuk... de nem, élük tovább a világukat, mintha mi sem történt volna, közönyösen, könnyel-

A betlehemeknek s az első karácsonyészakát ábrázoló képeknek hagyományos alakja az ökör és a szamár. Ismerősként köszöntjük őket, nemcsak azért, mert megszoktuk, hogy ott vannak a kis Jézus közelében, hanem azért is, mert valóban odaillenek a jászol mellé. Mégsem árt tudnunk, hogy az evangélium karácsonyi beszámolójában kifejezetten nem esik szó róluk. A Biblia íróinak nem szokása, hogy egy-egy esemény színhelyét pontosan leírják, figyelmük rendszeren csak a lényeges szereplőkre irányul. Jézus születéséről is csak ennyit ír Szent Lukács: „Mária megszülette elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson” (2, 7).

Érdemes-e kutatnunk, hogy került mégis oda az ökör meg a szamár az oltárképekre, a kódexek miniatúráira s a mi karácsonyfáink alá is? Nem egyszerűbb megelégednünk azzal, hogy bizonyára a képzeletnek természetes leleménye állította őket a jászol mellé, szinte önként adódó mozdulattal kiegészítve a Biblia szűkszavú beszámolóját? Elvégre így is lehetne, csak hogy akkor aligha vált volna ennyire általánossá, szinte kötelezővé ennek a két alaknak az ábrázolása, s ez az állat-téma bizonyára több változatot is ismerne: megjelenének a jászol közelében más háziállatok is, esetleg egyszer-mászor egyedül maradna az ökör vagy a szamár.

A tudósok valószínűnek tartják, hogy ez a két jámbor állat Izajás próféta könyvéből került a betlehemi jelenetbe. Mert Izajás szerint Isten így emel vádat választott népe ellen: „Halljátok, egek, és te, föld, jó figyelj, mert az Úr beszél: Fiakat neveltem és nagyvá tette őket, ők azonban hűtlenné váltak. Az ökör megismeri gazdáját, és a szamár urának jászolát, csak Izrael nem ismert meg, népem nem tud semmit megérteni” (1, 2-3).

Ha ismerjük ezt a prófétai szemrehányást, más szemmel nézzük az ökröt meg a szamarat a betlehemi ábrázolásokon. Nem azért vannak ők ott a jászol körül, hogy lehetetlenné Jézust melengetésük, hanem inkább azért, hogy minket lelkiismeretvizsgálatra indítsanak. Okoskodásunk, gyanakvásunk, fölényeskedésünk nem irtotta-e ki belőlünk a szívnek egyszerű, elemi vonzalmait: a húséget, a hálát, az önfeledt örömet? Aki ezekből „kinőtt”, hiába hivatkozik az értelemre, messzebb szakadt a megértéstől, mint az ösztönösségben tájékozódó állatok.

Mikor Betlehemet faragok, festek, fűrészelek, vagy egyszerűen csak leporolom a régit, megdöngölöm: olyan holmival van dolgom, amelynek minden apró részlete beszédes. Nemcsak játszani akarok vele megilletődve; azon vagyok, hogy minél többet megtérsek abból, amit jelent. S aztán ne fesszengve, félszegen keressem majd helyemet a családi karácsonyfa alatt, hanem olyan igazi hűséggel és örömmel, amilyen az ökör meg a szamár szemében ragyog.

Jelenits István SP: A jászol szamara és ökre

műen, hűtlenül... Eh, tán jobb is így. Milyen hideg van itt! Indulunk haza? Gyereünk, Greene!...

De a fiú nem mozdul. Azt mondja:

– Bradshaw úr... Nem szakadt meg a szál.
– Nem?

– Nem. Még nem. Mi még itt vagyunk.

Ők ketten: ők még tartják a szálát. S ha nincs is nézőjük, ha nincs is társuk, eljátszák a szerepüket. A hallgatásukat. A jászol ökre meg a jászol szamara. A szeretet szerepét. Ahogy a kis Greene mondja:

– Ha az ember nagyon-nagyon szeret, nem tudja kimondani, nincsen rá szó... Sosem tudjuk igazán kimondani a szívünk szeretetét... hát csak hallgatunk.

– Igen, Greene. De hát mit szeretünk?

– Szeretünk... mindent, ami van, ami volt, ami lesz, a nagyot és a kicsit, a jót és a rosszat, a vidámat és a szomorút, mindent... az életet.

– Hát persze! Ő Greene, hiszen ez csodálatos! A szál nem fog megszakadni!

– Csak hallgatunk.

– És lehelünk.

– Lehelünk... és tavasz támad a dermedt istállóban. Lehelünk és ez élet a csodálatos Gyermekeknek. Húsvét, tél közepén. A jövő a halálban ... Boldog karácsonyt, szamaracská!

– Boldog karácsonyt, ökör bátya!

– Csak leheljünk, Greene, leheljünk.

– Lehelek, ahogy csak tőlem telik...

S ott térdelnek a jászol mellett, a Szamár és az Ökör, és melengetik a kicsi Jézust. Közben lassan lemegy a függöny.

Mert nem az a fontos, hogy mit csinál a másik, a harmadik, a többi. Az a fontos, hogy én mit csinállok. Én, a Pásztor, vagy az Ökör, vagy a Szamár. Hogy én, a Pásztor, tereljem a nyájam s odavigyem a Jászolhoz

a magam sem-

mi kis aján-

dékát. S én,

az Ökör, én,

a Szamár,

leheljem

a lelkem

melegét,

ahogy csak tudom,

minden erőmből, hogy a Kis-

jézus ne fázzék. Ennyi az én

részem a Szálból.

A többi az Úristen dolga.



In: Új Ember,
1959. november 22.

Karácsonyi ajándék ötleteim:

az ellenségednek megbocsátás, az ellenfelednek türelem,
a barátodnak szeretet, a partnerednek szívesség,
mindenkinek jóindulat, minden gyermeknek egy jó példa, magadnak tisztelet.

PIÁRFUTÁR



Újdonságaink

SZEPİ – KÉP

Egy kis ilyen is meg olyan is...

☛ **AKI LEGYŐZTE AL CAPONÉT (1987)** – amerikai krimi – Nagy fába vágja a fejszéjét az egyszerű körzeti ügyész: rács mögé akarja juttatni az első számú közellenséget. A sorsot hívja ki maga ellen, amikor háborút hirdet a legendás gengsztervezér, Al Capone ellen. A sebhelyes arcú egész Chicagót uralja, minden politikus és tisztségviselő az ő parancsára vár. Eliot Ness azonban maga a megtestesült tisztesség és erkölcs. Megvesztegethetetlen és kérlelhetetlen. Amit egyszer a fejébe vesz, azt következetesen végre is hajtja. Sok segítségre természetesen nem számíthat. Csak a mesterlövész, a szemüveges könyvelő és az öregedő zsaru áll mellé.

F.sz.: Sir Sean Connery, Kevin Costner, Andy Garcia, Robert De Niro

☛ **A DIADALÍV ÁRNYÉKÁBAN – ARCH OF TRIUMPH (1985)** – angol romantikus dráma – 1939, Párizs. A városba emigrált menekültek és antifasiszták életére a második világháború nyomasztó árnya nehezedik. Ravic doktor, emigráns német orvos, a hontalanok kalandos, bujkáló életét éli. Két neves, de bizonytalan kezű és tudású kórházi sebész helyett operál a honorárium nevetségeseen alacsony hányadaért. Nemcsak munkája, hanem egész élete, még szerelme is bujkálás, állandó készenlét a menekülésre. Hiába az elővigyázatosság, egy utcai balesetnél – miután elsősegélyt nyújt – a rendőrség igazoltatja, és kitoloncolja az országból. Mire hónapokkal később visszatér Párizsba, barátnöje, az olasz származású színésznő, Joan Madou elhagyja. Ekkor tűnik föl a menekült németek után nyomozó Gestapo tiszt, Haake, akivel Ravicnak súlyos elszámolnivalója van.

F.sz. Sir Anthony Hopkins

☛ **A CSODACSATÁR (1956)** – magyar vígjáték, r. Keleti Márton – Futbólia minisztertanácsa elhatározza, hogy megszerzi az országnak a világhírű magyar csodacsatárt. Duca tengernagyrá bízák az akció végrehajtását. A magyar csapat éppen Svájcban játszik, Duca tehát odautazik embereivel. A labdarúgókat két nyugaton élő magyar – Bruno és Jóska – követi a szállodába, hogy töltőtollakat adjon el nekik. Véletlenül őket is lefényképezik, s Duca tengernagy Jóska raboltatja el. A szerencsétlennek döntő mérkőzésen kell játszania, a dolog botrányba fullad, s a szurkolók már-már forradalmat robbantanak ki. Filmtörténeti

kuriózum: az 1955-ben forgatott film eredeti – és ma vetített verziójában is – Puskás Ferenc is megjelenik, Puska néven. A film azonban 56 után dobozban maradt, majd valamikor 1957 tavaszán, mégiscsak bemutatták. A Párizsba menekült forgatókönyvíró, Méray Tibor nevét egyszerűen törölték, a külföldi újtjáról haza nem térő Puskással azonban kissé nehezebb volt a helyzet. Valamennyi jelenetet, amelyben Puskás szerepelt, újra leforgatták, másodjára Hidegkúti Nándorral. – F.sz. Puskás Ferenc, Kiss Manyi, Feleki Kamill

☛ **BEST OFF L'ART POUR L'ART** – a társulat előadása – Válogatás az elmúlt húsz év darabjaiból...

SZEPİ – HANG

☛ **SZENTEK ÉS HOLTAK** – A múlt világához tartoznak. A szentek és a holtak a leltűnt időket idézik föl egykori életükkel, de a jelenben élőkhöz szólnak. Nekik hirdetik minden szentek a példázatukat és tanításait. A holtak is a leszármazókhoz szólnak, mert ők, az élők emlékeznek rájuk, a hétköznapiakon és kivált azon az ünnepen, amely a holtak napja. A Mindenszentek és a Halottak napja így azután alkalmat ad az elmélkedésre. Arra, hogy elgondolkodjunk, a különböző korok és a különböző kultúrák miként birkóznak meg azzal, hogy az egykor élők nincsenek már többé. Hogy meghallgassuk, mit mondanak nekünk a szentek, és mit a halottaink, akiknek sírján ilyenkor ott villódzik a gyertyák fénye. Teológus (Jelenits piarista), antropológus és lélekkutató (Máté-Tóth piarista öregdiák) beszél a ma élők gondolatairól, és a múltbélieknek: a szenteknek és halottaknak a tanításairól. – Szerkesztő: Várkonyi Benedek

☛ **LÁTJA ISTEN, HOGY ÁLLOK A NAPON** – HOBÓ Pilinszky-estje – „1984-ben, a Hobo Blues Band *Vadászat* lemezén mondtam először Pilinszky János *Négysorosát*. A vers skarlátbetűként átégette azt a kort, a lemezt és az előadásokat. Az abban a helyzetben érzett és felvállalt kilátástalan szomorúságot, a pontosan felismert reménytelenséget és vigaszként a kötelező őszinteséget jelentette számomra. Versei azóta kísérek csavargásaimban, és visszahoztak egy-két sötét mellékútról. Huszonöt év elteltével, a Circus Hungaricus 2009-es létrejötte után ismét hozzá fordultam, de ezúttal reményért, hitért, szeretetért és vigaszért. Mindezt megkaptam Tőle, és ezzel az albummal szeretném fejtegetni megköszönni.” – Hobo

Rádiószínház

☛ HASÍTÁS 2/1. RÉSZ – RÁDIÓMONOLÓGOK A MAGYAR ROCK AND ROLL TÖRTÉNETÉBŐL

1. Radics Viktória: Ő még csak most 14 – Km. Básti Juli és Földes Eszter 2. Podmaniczky Szilárd: Képzelt riport – Km. Hevér Gábor 3. Tóth Krisztina: Doors – Km. Fullajtár Andrea 4. Ménes Attila: Lassan átpörög – Km. Vajdai Vilmos

2/2. RÉSZ

1. Békés Pál: A hold túloldalán – Km. Fodor Tamás 2. Salamon András: Pudligárok – Km. Bálint András 3. Vámos Miklós: Zümm – Km. Vallai Péter 4. Egressy Zoltán: Összesítés – Km. Rezes Judit 5. Garaczi László: Hasítás-részlet – Km. Zsótér Sándor

A hangfelvételt Tánzos Tamás készítette Zenei szerkesztő: Kakó Gyula, Szerkesztő: Soltész Tibor, Rádióra alkalmazta és rendezte: Hegyi Árpád Jutocsa – Bemutató!

☛ KARÁCSONYI CSILLAGOK – Versek, mesék, történetek téli estékre

A legjobb karácsonyi ajándék a fülig érő mosoly. Ezt garantálja hangoskönyvünk, melybe verseket, meséket, humoros történeteket válogattunk a karácsonyról, a télről – Karácsonyra, és hosszú téli estékre, kicsiknek és nagyoknak, az egész családnak./br/

1. Márai Sándor: Esik a hó – Lukács Sándor előadásában
2. Schäffer Erzsébet: A hintalovak nappal alszanak – A szerző előadásában
3. Örkény István: "Torschlusspanik" – Mácsai Pál előadásában
4. Bálint Ágnes: Mazsola – Az öreg malac – Für Anikó előadásában
5. Márai Sándor: Jég – Bozó Andrea előadásában
6. Karel Capek: Szent éj – Benedek Miklós előadásában
7. Schäffer Erzsébet: Amikor semmi nem történik – A szerző előadásában
8. Karinthy Frigyes: A hőember és a kályha – Rudolf Péter előadásában
9. Csukás István: Benzinszivó szúnyog – Pogány Judit előadásában
10. Örkény István: Nagy karácsonyi ajándékvásár – Mácsai Pál előadásában
11. Márai Sándor: Téli álom – Bozó Andrea előadásában

Szarkáné Gyerjék Judit
Szegheő József SP

Különös koponyájú kopoltyúszok A legfurább fejű halakról

Halat rajzolni nem bonyolult: ezt minden szülő jól tudja. Ha a gyereke „halacska” rajzolásával traktálja, gyorsan megoldja a feladatot: orsó alakú test, kicsi szem-száj, háromszögletű úszók – már kész is. S valóban, a legtöbb ma élő hal ilyen séma alapján épül föl. Azonban halak között sokféle bizzar formával is találkozhatunk.

A ma élő legnagyobb fajszámú gerinces csoport a halaké: 30 ezer faj tartozik ide. Ezzel a számmal messze túlszárnyalják még a madarak (10 ezer faj) és emlősök fajszámát (5500 faj) is. A nagy fajszám mellé hihetetlen változatosság társul. Mi most főképp a halak között oly jellegzetes, több csoportjukban is kialakuló fura fejformákról – kalapácsok, fűrészek, kanalak, lapátok, kardok – ejtünk néhány szót.

A halak evolúciója folyamán több csoportban is érdekes koponyamódosulások jelentek meg. Ezek közül kétség kívül az egyik legfigyelemre-méltóbb a pörölycápák kalapács alakú feje (pöröly = kalapács). A cápa teste klasszikusan „cápás”: orsó alakú, áramvonalas, erőteljes úszókkal. Feje azonban kalapácsmódra kiszélesedik, s a kalapács két végén, a lehető legtávolabb helyezkedik el a két szem. A pörölycápáknak ma 9 faja él, s mindegyik feje kissé másmilyen: széles, keskeny, kurt, hosszú, egyenes, görbült. Fölvetődik a kérdés: minek ez a fura fejforma? A kalapácsszerű koponya több szempontból is igen előnyös: nagy segítség a mozgáskoordinációban és a szemek sajátos helyzete különleges térlátványt nyújt. A legfontosabb faladata azonban, hogy a pörölyfej elején számos elektromos és mágneses jelekre érzékeny testecske található, melyek a zsákmány föl kutatásában és a tájékozódásban játszanak fontos szerepet. A pörölycápák alapvetően nem veszélyesek az emberre, de a 4–6 m-esre növő nagy pörölycápa szívesen „beleléköl” az emberbe.

A fura koponyájúak egy másik jellegzetes csoportja a fűrészszarják. A rájá a cápák közeli rokonai, ugyancsak porcoshalak. A fűrészszarják koponyáján egy hosszú orrnyúlvány található, melynek két szegélyén számos hegyes és éles fog ül. A fűrészszarják igen nagyra nőhetnek, egyes fajok elérik a 7 m-es hosszt, de a rekordpéldányok 9 m és 2 t körüliek. A fűrész a teljes testhossz kb. egyharmadát teszi ki, tehát egy 9 m-es példány fűrészszarja 3 m-es! Ismét a kérdés: minek a fűrész? A fűrészszarja halakkal, puhatestűekkel táplálkozik, így táplálékát keresve gyakran a fűrészével kotorja fel az iszapot. Másrészt a fűrészszarjával könnyen tud oldalirányba vágni, s ezzel halálos ütést mérni a nagyobb testű halakra is. A fűrészszarjával védekezésre is

használja. Ugyan a fűrészszarják nyugodt természetűek s emberre nem támadnak, ha felfelingerlik őket, fűrészszarjukat – főleg a nagyobb példányoké – veszélyes fegyver.



Nagy pörölycápa

„Sok erőlködés után végre megjelent a félelmetes fűrész a felszínen. A kapitány két golyót lőtt bele. Kétféle sugárban lövellt ki belőle a vér piros szökökútja; az állat nyöszörgő hangot hallatott és vadul csapkodott maga körül veszedelmes fegyverével. Ez a fűrészhal 7,46 m hosszú volt és 1,75 tonnát nyomott. A bennszülöttek elbeszélék a kapitánynak, hogy a fűrészszarjával vadászata nem megy mindig olyan simán. [...] Sokszor megesik, hogy a hal fűrészszarjával egyetlen csapásával felfordítja a csónakot.”

A. E. Brehm: *Az állatok világa*
Mitchell Hegdes kapitány kalandja a fűrészszarjával



A fűrészszarja alulról

A legneveségebb fejfüggeléket kétségkívül a kanalasok vagy lapátorrú tokok viselik. A tokfélék ősi csontosalak (tehát nem porcos, hanem csontos vázzal rendelkeznek), bőrükön kemény csontpikkelyekkel. Hazánkban is élnek képviselőik, mint pl. a kecsege, mely a horgászok kedvelt zsákmánya. Ugyancsak a tokok közé tartozik a 3–4 m-esre megnövő viza, mely az 1950-es évekig a Dunában is gyakori volt: a Fekete-tengerből jártak fel ivni. A vaskapui vízerőmű megépítése és a vízszennyezés eredményeképpen azonban mára teljesen kiveszett hazánkából. Ezek a tokfélék azonban nem viselnek semmiféle furcsa orrnyúlványt, nem úgy, mint az észak-amerikai kanalasok. E halak ormányrészszel előrefelé szélesedő, kanálszerű, lapos fejnyúlvánnyá alakult. A kanalasok planktonnal táplálkoznak, s a „lapátorrú” is ebben van szerepe. Úszás közben a tok kinyitja száját, s a lapos, széles orrnyúlvány a szájába tereli az apró lebegő lények rajait, melyeket aztán kopoltyútüskéinek szűrőkosara tartja vissza.

A legnagyobb ma élő csontosalak a kardhalak, melyek nevüket a hegyes, erős, kardszerű orrnyúlványukról kapták. A kardhalak a világ valamennyi tengerében elterjedtek gyors ragadozók. 4–5 m hosszú-ra is megnőnek. Hatalmas méretük mellett csak sebességük megdöbbentőbb: képesek elérni a 100–105 km/h-t. Vadászatuk során ezt használják ki: iszonyatos gyorsasággal úsznak keresztül a halrajokon, s hegyes, erős orrnyúlványukkal megsebzik a halakat. Emellett növeli a vadászat hatékonyságát, hogy hátukon nagy, felállítható vitorlaszerű úszót viselnek, mellyel még inkább össze tudják terelni a halrajokat. Gyakran csoportosan vadásznak, s ilyenkor testszínük folyamatos változtatásával kommunikálnak, hisz nem veszélytelen a közös vadászat: egy rossz mozdulat, s egymást döfik keresztül kardorrukkal.

Az Atlanti-óceán nyugati térségében portyázó marlin vagy fekete kardhal nem más, mint a kubai öreg halász, Santiago horgára akadt „nagy hal”, amelynek elszántan védekező rendkívüli erejét megrázó érzékletességgel jelentette meg. Az öreg halász és a tenger című remekművében Hemingway.

Szabó Gábor
novícius

Left Corner



Right Corner

Who is she?

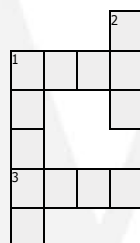
Here you can find a few facts about a noble lady of the Medieval Ages. Find out who she is, and how she connects Great Britain and Hungary. Send your guess to piarfutar@szepi.hu. The quickest correct answer deserves a bar of chocolate.

- She was probably born in 1047.
- She was a daughter of a king.
- Her husband is present in Shakespeare's play Macbeth.
- She converted her husband, the king and thus her people, too.
- She died in 1093.
- Her grave was removed from its original place during the period of Reformation, and now she and her husband rest in the church of Escorial, in Spain.

Deutsche Rubrik



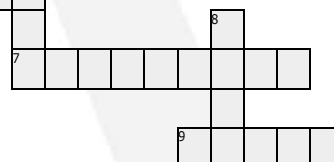
Natale



Orizzontale: 1. Figlio di Dio 3. Il numero dei comandamenti 5. E così sia 7. Il peccato che viene eliminato dal Battesimo 9. Erano quattro: Giovanni, Matteo, Luca e...

Verticale: 1. Colui che tradì Gesù 2. Scaldava Gesù insieme all'asinello 4. La compiono l'Antico e il Nuovo Testamento 6. Lo portarono i Re magi insieme all'oro e alla mira 8. Il Vescovo di Roma, successore di Pietro

Ecco una cruciverba natalizia a chi piace. Buon divertimento!



Sherlock Holmes is...

A novembri krimi megfejtése a következő: ha értette a fiú, hogy U, akkor felesleges volt rákérdezni, hogy U, mint micsoda. Helyes megfejtéseket Juhász Áron, 13.b és Sándorfi Gergő öregdiákunktól kaptam. Gratulálok! Íme a decemberi történet:

Gusztika szüleinek egyik este el kellett menniük otthonról. Korán megvacsoráztatták hát a gyereket, este nyolckor lefektették, s meggyújtván az ágya melletti olvasólámpát, a keze ügyébe tették az aznap vásárolt könyvet azzal, hogy egy jó órát olvashat, de kilenckor, legkésőbb fél tízkor eloltja a villanyt. A gyerek mindent megígért, s ahogy az előszobaajtó becsukódott, boldogan olvasni kezdett. Szülei úgy háromnegyed tizenegy körül értek haza. A lakás sötét volt, Gusztika látszólag mélyen aludt, még horkolt is. Édesanyja, az ablakon beszürodő fényben odalépett az ágyához, hogy puszit adjon a homlokára, de a következő pillanatban fájdalmasan felszisszenve a karjához

kapott.

– Hagyd abba a horkolást, és ne tettesd, hogy alszol – szólt mérgesen a gyerekhez. Hisz csak akkor oltottad el a lámpát, amikor a kulcscsörgést meghallottad a zárban!

Honnan tudta, hogy a kisfiú nem tartotta be az ígését, hogy legkésőbb fél tízig olvas?

Válaszaitokat küldjétek e-mail címemre: mnagy@szepi.hu

Jó fejtörést!
Nagy Mariann

Forrás: Kun Erzsébet: 111 minikrimi



Focieredmények

SZEPI-Kupa

2010. november 27.

Végeredmény

	gy	d	v	gólar.	pont
1. Rókus	4	1	0	20 - 4	13
2. Gregor	3	1	1	18 - 7	10
3. Bálint	3	0	2	11 - 12	9
4. Piarista „A”	1	1	3	14 - 18	4
5. Piarista „B”	1	1	3	6 - 15	4
6. Arany	1	0	4	9 - 22	3

Piarista „A”: Rácz Bertalan 7.a, Behán Ábel 7.b, Kiss Gellért, Köröshegyi István, Müller Miklós, Tombácz Zsolt 8.a, Horváth Márk, Horváth Zsombor, Veres Zoltán, Tok Bence 8.b, Bokros Martin 9.b

Piarista „B”: Lőrík Viktor 7.a, Kovács Attila, Szeri Levente 7.b, Bauer József, Fábián Péter, Horváth Márton 8.a, Buka Dániel, Cakó Dávid, Mezei Richárd 8.b. Edző: Bereczky András

Hansági Kupa Futsal Torna

2010. november 27-28.

csoportkör:

Piarista - Gábor Dénes	6 - 1
Piarista - Makó	2 - 1
Piarista - Eötvös I.	3 - 3
Piarista - Hansági	8 - 3

negyedöntő:

Piarista - Eötvös II. 3 - 2

elődöntő:

Piarista - Eötvös I. 0 - 1

3.helyért:

Piarista - Gábor Dénes 4 - 2

1. Krúdy, 2. Eötvös I., 3. Piarista, 4. Gábor Dénes

Csapattagok: Szupera Gergő, Laczkó Zsolt 10.a, Lévai Benedek, Szászi Bátor 11.a, Kormányos Árpád 12.a, Balla Tibor Bence, Király Krisztof, Nagy István, Velkey Máté 12.b, Sári Regő, Szellédy Áron 13.b. Edző: Bereczky András



Piarista Labdarúgó Házibajnokság 2010/11. /ősz forduló/

A csoport

A	7.a	7.b	8.a	8.b	msz	gy	d	v	gólarány	pont	h
7.a	X	1:0	1:4	0:4	3	1	0	2	2:8	3	IV.
7.b	0:1	X	1:0	0:0	3	1	1	1	1:1	4	II.
8.a	4:1	0:1	X	1:1	3	1	1	1	5:3	4	III.
8.b	4:0	0:0	1:1	X	3	1	2	0	5:1	5	I.

B csoport

B	9.a	9.b	10.a	11.a	msz	gy	d	v	gólarány	pont	h
9.a	X	2:0	0:3	0:3	3	1	0	2	2:6	3	III.
9.b	0:2	X	1:0	0:3	3	1	0	2	1:5	3	IV.
10.a	3:0	0:1	X	0:0	3	1	1	1	3:1	4	II.
11.a	3:0	3:0	0:0	X	3	2	1	0	6:0	7	I.

A góllövő lista állása:

Tok Bence 8.b (5 gól), Zsigri Bence 10.a, Szászi Bátor 11.a (3-3 gól), Köröshegyi István 8.a, Kiss Gellért 8.a, Kormányos Árpád 12.a, Király Krisztof 12.b, Bárkányi Tamás 11.a, Dékány Zoltán tan (2-2 gól)

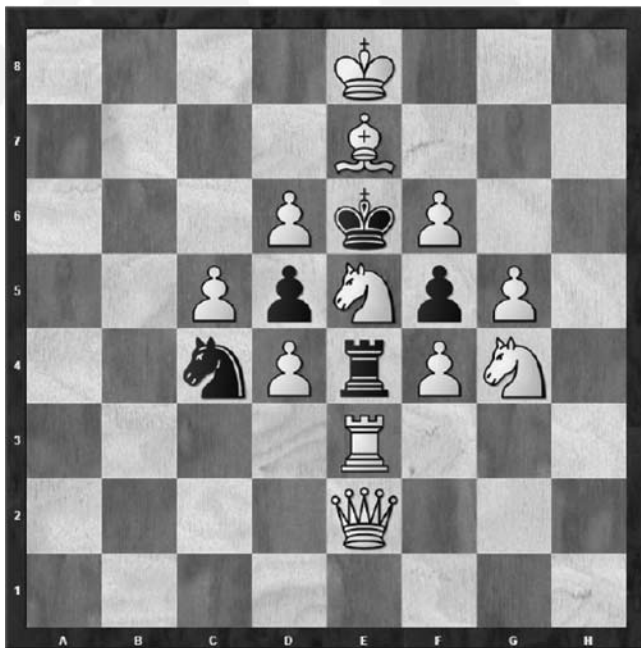
Sakkfeladvány

KARÁCSONYI SAKKFELADVÁNY: KÉTLÉPÉSES MATT

A megfejtéseket Horváth Tibor tanár úr várja a tibi@szepi.hu címre.

Az előző havi feladvány megoldása: 1. Hg5+! hxg5 2. Vh5#

Helyes megoldást küldött: Odrobina András a Ságvári Endre Ált. Iskola 4. osztályos tanulója



PARTVONAL

Köpek aranyból

– Hogyan nevezzük Ausztrália keleti nagytáját?

– Víztározó-hegység.

– Mi lesz a csillagból, ha belsejében a hidrogén fogyni kezd, magja összeomlik és légköre megnő?

– Vöröscsillag.

– Melyik a trópusi övezet jellemző szele?

– A szembeszél.

– Melyik szervezet volt az ENSZ elődje?

– A népszövetség.

– Hogyan nevezzük a földrengés mélybeli fészékét?

– H epicentrum. :-)

Mi a despotizmus?

– A fáraónak önuralma van.

– Istenként tiszteltették egymást.

– Gyakran istenként tisztelték magukat.

– A fáraó egyeduralkodója: monoteizmus.

Győri Ferenc és Mészáros Ferenc gyűjtése

BEISKOLÁZÁS

Egy piarista, egy domonkos rendi és egy ferences szerzetes megy az úton. Egyszer csak megjelenik nekik a Szent Család. A kisded a jászolban, Mária és József imádkoznak.

A ferences a földre veti magát, megrendül, hogy az Úr ilyen iszonyatos szegénységben született. A dörmés térdre esik, hogy ekkora csoda esett: láthatja a Szent Családot. A piarista odamegy Józsefhez, átöleli a vállát, és azt mondja: Na és milyen iskolába akarják küldeni a gyereket?

JÉZUSKA BIZONYÍTVÁNYA

Hittan: 2 (Arra a kérdésre, hogy: Ki teremtette a világot, mindig azt feleli: A papám.)

Testnevelés: 2 (Bajkeverő, úszástanulásakor állandóan a vízben akart járni.)

Matematika: 2 (Már az alapok elhibáztak. Azt mormogja: Három az egyben – egy a három.)

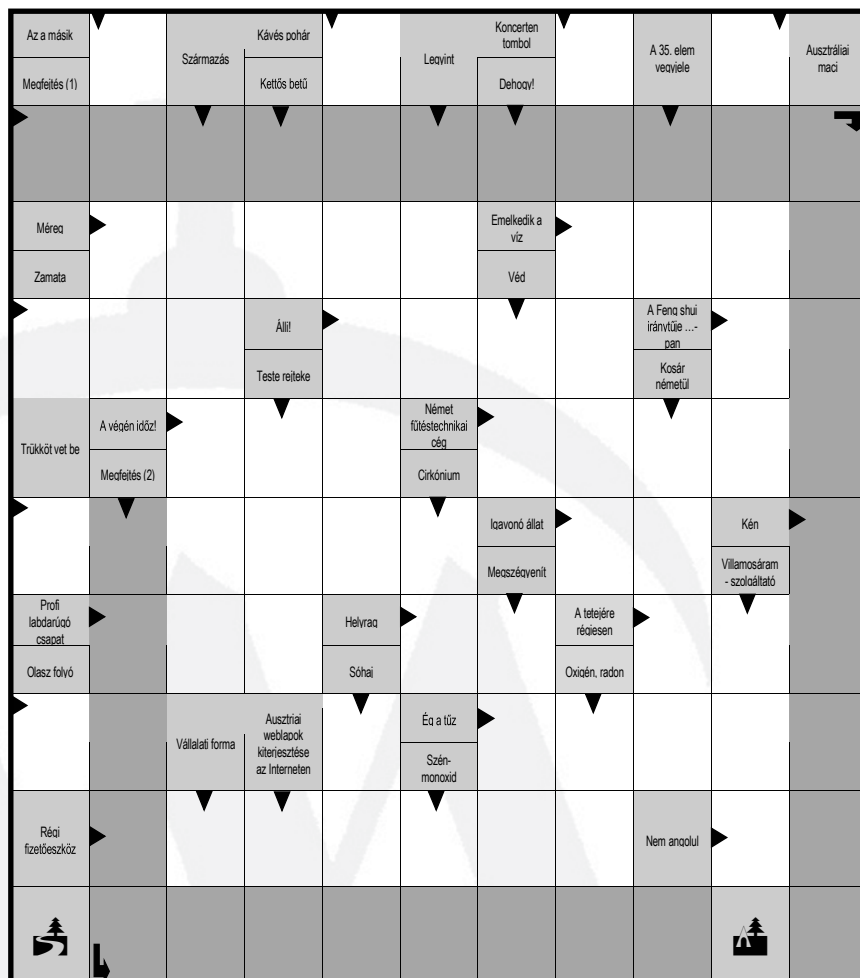
Magyar nyelv és irodalom: 3 (Jó, de régies nyelvtani és beszédformákat használ.)

Történelem: 5 (Kitűnő, különösen az ókorban és a vallástörténetben jeleskedik.)

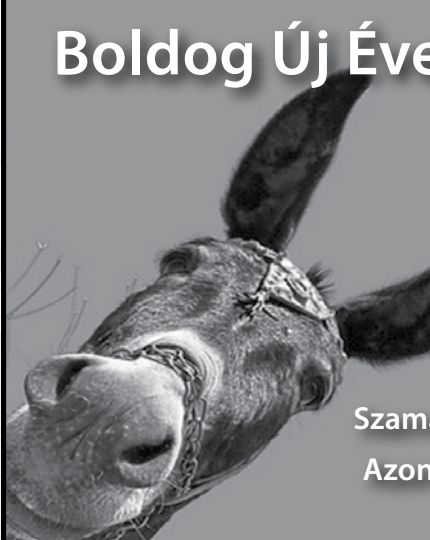
Audiovizuális kultúra: 5 (Jó az agyagozásban, nagy a formaérzéke, de legjobban a famunkákban tűnik ki. Nyilvánvaló, hogy otthonról hoz indítást.)

Rajz: 3 (Jobban szeret bottal a homokba rajzolni, mint ceruzával papírra.)

Társadalomismeret: 5 (A társadalmi kérdések, egyenlőtlenségek iránt rendkívül fogékony, szervezőkészsége és színészi képessége átlagon felüli.)



Ebben a hónapban Ady Endre egyik karácsonyi versének egy sora a rejtvény megfejtése. A megoldásokat 2011. január 10-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postáládánkba, vagy elektronikus levélcímünkre elküldeni: piarfutar@szepi.hu. Előző havi megfejtésünk: „ha még magadnak sem világítasz”. Pólot nyert Barzó Pál Balázs 11.a osztályos diákunk. Gratulálunk!



Boldog Új Évet Kívánunk!

Szamárság feladni a reményt.
Azonkívül bűn is, azt hiszem.

Ernest Hemingway

V é g k é p (p)

**A SZEGEDI
PIARISTA ISKOLA
CÉLJAIT
A
DUGONICS
ANDRÁS
ALAPÍTVÁNY
TÁMOGATJA.**

**BANKSZÁMLA SZÁMA:
10402805-
28012423-
00000000**

**Hirdessen ingyen a
PIÁR FUTÁRBAN!**

A szegedi piarista közösség
tagjainak hirdetéseit
ingyen tesszük közzé.
Megjelentetni kívánt
hirdetését küldje el a
piarfutar@szepi.hu
elektronikus levélcímmre,
vagy dobja be
a gimnázium portájánál
elhelyezett
postaládánkba!

Kínáljuk meg egymást!

Bernáth William:
Karácsony

Hó nem szítál. Az ég derűs.
Csupán az este hűs.

A szív örül: Jézusra vár.
A lélek: fénysugár.

Havatlan pusztán mély a csend
egy csillag megjelent.

Az arcokra kíváncsiság
mély áhitata szállt.

Idézve látom múltamat...
a gyémántos havat.

S míg lelkem Jézust keresi:
szívem békével van teli.



PATROCINIUM

